

Natalitatea și mortalitatea infantilă din jud. Someș

în anii 1934—1938.

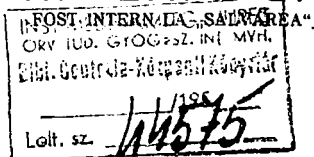

TEZĂ

PENTRU
DOCTORAT IN MEDICINĂ ȘI CHIRURGIE
PREZENTATĂ ȘI SUSȚINUTĂ IN ZIUA DE 19 IULIE 1940

DE

MĂHĂLEANU LIVIU

24 MAY 2005

1 9 4 0

UNIVERSITATEA DIN CLUJ
FACULTATEA DE MEDICINĂ

Decan : D-I Prof. Dr. I. DRĂGOIU

Profesori :

Anatomia descriptivă și topografică	Prof. Dr.	PAPILIAN V.
Igienă generală	"	SECĂREANU Ș.
Chimia biologică	"	MANTA I.
Istologia și embriologia umană	"	DRĂGOIU I.
Fiziologie și Fizică medicală	"	BENETATO GR.
Anatomia patologică	"	VASILIU T.
Bacteriologie	"	BARONI V.
Patologia generală și experimentală	"	BOTEZ A. M.
Igienă și medicină preventivă	"	MOLDOVAN I.
Clinica medicală I.	"	HATIEGANU I.
Clinica medicală II. (semitologie)	"	GOIA I.
Clinica chirurgicală (semio. med. oper.)	"	POP A.
Clinica chir. și boalele căilor urinare	"	TEPOSU E.
Clinica ginecologică și obstetricală	"	GRIGORIU CR.
Clinica dermatologică și sifiligrafică	"	TĂTARU C.
Clinica infantilă și puericultură	"	POPOVICIU GH.
Clinica neurologică și Endocrinologia	"	MINEA I.
Clinica psihiatrică	"	URECHIA C.
Clinica oftalmologică	"	MICHAEL D.
Clinica balneologică și dietetică	"	STURZA M.
Clinica oto-rino-laringologică	"	BUZIOIANU G. H.
Clinica stomatologică	"	ALEMAN I.
Medicina legală	"	KERNBACH M.
Radiologia medicală	"	NEGRU D.
Istoria medicinei	"	BOLOGA V.
Farmacologie	supl. "	BARONI V.
Igienă și medicină preventivă (gener.)	"	ZOLOG M.
Clinica boalelor contagioase	Conf. "	GAVRILA I.
Fiziologie și Fizică medicală	Conf.	

JURIUL DE PROMOTIE

Președinte : Prof. Dr. GH, POPOVICIU

Membrii : { Prof. Dr. M. STURZA
V. BOLOGA
" " G. BUZIOANU
" " G. BENETATO

Supleant : Dl Conf. Univ. Dr. T. POPOVICIU

INTRODUCERE.

„Salvarea neamului nostru atarnă de felul cum vom desvolta în mod mai sănătos satul și pătura țărănească“.

M. S. REGELE CAROL II.

Imperativul zilelor noastre, mai mult decât oricând, este mărirea și ameliorarea capitalului biologic în special cel etnic, a statului. Studiul problemei natalității și mortalității infantile revine pe primul plan, pentru realizarea acestei necesități naționale. Toate țările civilizate acordă natalității și mortalității, în special celei infantile, o atențiune deosebită. Justificarea acestui interes deosebit față de capitalul biologic al unei țări, este astăzi mai clară ca oricând — ea fiind o problemă la apărarea națională.

Problema natalității și a celorlalte care decurg din ea, trebuie să o considerăm ca esența existenței însăși a statului. Făcând însă abstracție de aceste considerente, combaterea mortalității și încurajarea natalității este o operă nu numai umană, cum este socotită de multe ori, ci ea cuprinde în sine trei probleme importante pentru fiecare Stat: problema socială, politica și umană.

Țara noastră, după cum bine știm cu toții, face parte dintre țările cu cea mai mare mortalitate infantilă. Interesele persoanele, politicianismul fără scrupule a făcut să plătim nesocotința unora cu cea ce are mai scump această țară, cu tinerele vlăstare, viitorul și nădejdea acestui neam. Țara noastră plătește în fiecare an morții, tributul cel mai dureros și cel mai greu: mortalitatea infantilă. Peste o sută de mii de suflete nevinovate, până nici nu împlinesc un an, sunt jertfa inconștienței și indolenței multora dintre foștii noștri conducători. Ca o complectare a răului, nu știm să ne

păstrăm nici comoara cea mai de preț, ce am moștenit-o și care ne-a menținut ca neam în cursul veacurilor sbuciumate : natalitate. Prin lipsa de interes lăsăm să fie secătuită această comoara unică, prin cea mai ridicată mortalitatea infantilă. Scăderea natalității și creșterea mortalității e trista constatare a ultimului timp. Dar situația e cu atât mai alarmantă, cu cât scăderea natalității interesează însăși rezervorul biologic al țării noastre care este satul. Influențe occidentale nefaste bazate pe principii egoiste de liberalism și confort, care au prins teren în mediul nostru urban periclitează și satul românesc. La toate aceste rele se adaugă lipsa unei conștiinți și discipline morale și naționale care favorizează întinderea răului.

Abea în ceasul al 11-lea, prin intervenția hotărătoare a Regelui nostru, a luat naștere o nouă și energică ofensivă de reconstrucție a României pe principii sănătoase de salvagardare a elementului etnic.

Datoria noastră este de a schimba raportul dintre natalitate și mortalitate în favoarea celei dintâiu, fie prin mărirea acesteia — ceea ce este irealizabil, considerând nivelul ei în genere foarte ridicat — fie scăzând mortalitatea copiilor, ceea ce se poate obține mult mai ușor.

Inregistrarea matematică a diferitelor fenomene din oricare domeniu, este astăzi un lucru indispensabil. Orice ramură științifică, face astăzi apel la statistică, a cărei interpretare servește pe de o parte la alcătuirea unui plan de lucru pentru viitor, pe de alta ca un corectiv pentru prezent. Astfel se explică faptul că în demografie, statistica se folosește într'un grad atât de înalt, încât se confundă însuși cu ea.

În lucrarea de față mă voi strădui să redau într'un mod cât mai simplu și mai edificator posibil, situația natalității și mortalității infantile în județul Someș. Ași dori ca lucrarea de față să poată fixa într'o modestă privire de ansamblu punctele mai importante a situației natalității și mortalității infantile din acest județ în vederea ameliorării viitoare a bogăției materialului uman și național.

În cele ce urmează voi expune situația natalității și

mortalității infantile în județul Someș pe anii 1934—1938, cu particularitățile caracteristice regiunii și concluziunile ce vor rezulta din studiul acestora.

Înainte de a trece la miezul chestiunii, voi face o mică expunere a situației geografice, a climei, umidității, etc. a județului.

Județul Someș este situat între $46^{\circ}53'$ — $47^{\circ}53'$ latitudine Nordică și $23^{\circ}22'9''$ — $24^{\circ}29'9''$ longitudine Estică, după meridianul dela Greenwich.

Are deci latitudinea de 1° ceeace corespunde la 111 km.

Relieful este în general deluros, cu înălțimi ce variază între 500—700 m., afară de partea nordică unde avem masivul Preluca și munții Tibleșului cu piscuri de 1840 m. Suprafața este de 3995 km², având o populație medie de 200.000 locuitori.

Din punct de vedere hidrografic, județul se împarte în trei regiuni: I. la Nord regiunea Lăpușului, II. în centrul județului cele două ramuri ale Someșului care se unesc la Dej, III. la Sud e o regiune de câmpie cu mai multe lacuri.

Județul Someș are o climă continentală de tranziție, prezentând variații între clima continentală excesivă și clima mediteraneană. Temperatura media anuală este de 9°C.

În privința umidității, cifrele variază cu cele hidrografice, umiditatea scăzând dinspre Nord spre Sud.

Relieful atât de variat a solului, face ca și condițiile de viață să fie diferite, observându-se în general o stare materială sărăcăcioasă a populației.

Natalitatea județului Someș. din 1934-1938.

Natalitatea se reprezintă prin raportul dintre numărul nou-născuților vii, și numărul locuitorilor, raportat la o mie locuitori. Natalitatea prezintă un aspect diferit în ceea ce privește mediul urban și cel rural. De obicei mediul urban prezintă o natalitate scăzută față de mediul rural.

Natalitatea în județul Someș, deși la un nivel destul de ridicat, nu este dintre primele din țară.

În acest capitol ne vom ocupa cu distribuția numerică și procentuală a născuților vii în mediul urban și rural întrunite în acest județ în decursul anilor 1934—1938. La început voi face un raport asupra orașului Gherla.

Pentru o mai bună orientare, voi raporta fiecare an aparte, iar la sfârșitul capitolului voi da ca încheiere o comparație despre felul cum a evoluat numărul născuților vii în acești ani.

Orașul Gherla.

Anii	1935	1936	1937	1938	1939
Nr. născuților	94	104	79	89	86
Procent la 1000	13,7	15,2	11,5	12,9	12,5

Din tabloul de mai sus rezultă că, natalitatea în orașul Gherla, față de o populație medie de 6800 locuitori este scăzută, însă după cum vom vedea mai târziu, nici mortalitatea infantilă nu este ridicată încât situația se poate con-

sidera echilibrată. De notat că, începând cu anul 1920 când era o natalitate de 22,9⁰/00 s'a produs o scădere progresivă, ajungând în anul 1937 la 11,5⁰/00, deci o scădere de 49,5%.

Anii	1935	1936	1937	1938	1939
Români	53,1	50,0	61,5	48,3	51,1
Unguri	28,7	27,8	27,8	29,0	31,3
Armeni	5,3	8,6	0	8,9	5,8
Evrei	12,7	13,4	10,5	14,6	11,6

Din tabloul de mai sus rezultă că Românii sunt în majoritatea absolută, cu excepția anului 1938 când reprezintă totuși din totalul nașterilor o majoritate covârșitoare de 48,3%. La Unguri se observă o creștere progresivă în ultimii trei ani, pe când la Armeni și Evrei cifrele variază neregulat.

**Județul Someș
anul 1934.**

Populația probabilă a județului Someș la 1 Iulie 1934 era de 194097 locuitori. Numărul nașcuților vii în acest an, reprezintă 6077 suflete, adică 31,32⁰/00. În raportul cu anul 1933 natalitatea este în scădere cu 0,49⁰/00.

Excedentul natural al acestui an este de 12,7⁰/00, cu puțin scăzut față de anul 1933.

Lunile	I	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
No. născuților	514	521	520	472	453	401	466	502	567	559	532	510
Prop. la 1000	31,6	32,1	31,9	29,1	27,9	28,4	28,8	30,9	34,5	35,0	32,7	31,2
Populația : 194.097.												

Din acest tablou se poate constata că natalitatea cea mai coborâtă este mai ales în lunile Aprilie—Iunie, cu cel mai mic procent de 27,9⁰/00 în luna Maiu, iar cea mai ridicată în lunile de toamnă cu procentul cel mai urcat de 35,0⁰/00 în luna Octomvrie.

În ceea ce privește sexul, numărul băieților este de 3126, iar al fetelor de 2912.

Din totalul de 3126 băieți. 3,4⁰/00 sunt nelegitimi și restul de 96,0⁰/00 sunt legitimi. Fetele prezintă un procent de 3,1⁰/00 nelegitime.

Anul 1935

Populația probabilă a jud. Someș în anul 1935 era de 198457. Numărul născuților vii în acest an reprezintă 6038 suflete, adică 30,4⁰/00. În raport cu anul 1934 natalitatea marchează o scădere de 0,92⁰/00. Excedentul natural al acestui an reprezintă 12,2⁰ 00, deci cu 0,5⁰/00 mai scăzut decât anul precedent.

Lunile	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
No. născuților	520	517	518	468	451	459	467	510	548	551	526	503
Prop. la 1000	31,4	31,3	31,2	28,3	27,2	27,7	28,2	30,8	33,3	33,4	31,8	30,4
Populația : 198.457.												

După cum vedem din tabela numerică de mai sus, natalitatea prezintă un procent mai scăzut în lunile de primară, ajungând la 27,2⁰/00 în luna Maiu, iar cea mai ridicată în Octomvrie, cu un procent de 33,4⁰/00.

În ceea ce privește născuții vii pe sexe și stare civilă din totalul de 6038 născuți 3011 sunt băieți, iar 3027 sunt fete. Din cei 3011 băieți, 2908 sunt legitimi, iar 103 nelegitimi, adică 3,1⁰/00 sunt nelegitimi.

Din totalul de 3027 fete 2917 sunt legitime, iar 110 nelegitime, adică 1 3,5⁰/oo sunt nelegitime.

Anul 1936.

Populația probabilă a jud. Someș în anul 1936 era de 200.628. Numărul născuților vii în acest an reprezintă 6037 suflete, adică 30.09⁰/oo. În raport cu anul 1935 natalitatea este în scădere cu 0,31⁰/oo.

Excedentul natural al acestui an, reprezintă 11,8⁰ oo, deci cu 0,4⁰/oo mai puțin ca anul precedent.

Lunile	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
No. născuților vii	517	519	518	470	449	461	465	515	543	547	529	504
Proporția la 1000 loc.	30,96	30,99	30,97	28,2	26,88	27,80	28,07	30,53	32,52	32,76	31,68	30,24
Populația la 1 Ianuarie : 200.628.												

După cum vedem din tabela numerică de mai sus, natalitatea prezintă un procent mai scăzută în Aprilie—Iulie, cel mai scăzut fiind în luna Maiu. Cel mai ridicat procent este în lunile Septembrie și Octombrie cu 32,52 și 32,76⁰/oo.

În ceea ce privește născuții vii pe sexe, din totalul de 6037 născăți 3076 sunt de sex masculin, iar 2961 de sex feminin.

Referitor la starea civilă, din cei 3076 băieți 2944 sunt legitimi, iar 132 sunt nelegitimi, adică în procent de 3,3⁰/oo sunt nelegitimi, iar 96,7⁰/oo legitimi.

Trebuie să amintesc că mort-natalitatea în acest an, ajunge o cifră destul de ridicată de 37 mort născuți.

Anul 1937.

Populația probabilă 1937 a jud. Someș se ridică la 202214 locuitori. Numărul născuților vii în acest an repre-

rintă 6015 suflete, dând astfel un procent de 29,07⁰/oo. În raport cu anul 1936, natalitatea este în scădere cu 1,02⁰/oo. Excedentul natural al acestui an reprezintă 11,2⁰/oo, deci cu 0,6⁰/oo mai puțin ca anul precedent.

Lunile	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
No. născu- ților vii	510	514	513	467	450	462	460	520	547	541	520	511
Prop. la 1000 loc.	30,24	30,48	30,36	27,72	26,64	27,36	27,24	30,84	32,40	32,04	31,84	30,24
Populația la 1 Ianuarie : 202.214.												

După cum vedem din tabela numerică de mai sus, natalitatea este mai scăzută ca în toți anii precedenți, în lunile Aprilie—Iulie cu cel mai scăzut procent, de 26,64% în luna Maiu. Lunile de toamnă dau natalitatea cea mai ridicată cu 32,40⁰/oo în Septembrie.

Față de anul 1936, unde am văzut că cel mai mare procent îl găsim în Octombrie cu 32,76⁰/oo în 1937 este mai scăzut cu 0,36⁰/oo și în Septembrie.

Referitor la născuții vii pe sexe, din totalul de 6015, născuți 3020 sunt de sex masculin și restul de 2915 sunt de sex feminin

Din cei 3020 băieți, 2903 sunt legitimi, iar 117 sunt nelegitimi, adică 4,0⁰/oo. Fetele au un procent de 3,7% nelegitime.

În acest an mort-natalitatea e reprezentată prin 22 născuți.

Anul 1938.

Populația probabilă în anul 1938 a jud. Someș se ridică la 203.556. Numărul născuților vii în acest an reprezintă 6025 suflete, dând astfel un procent de 29,0⁰/oo. Raportată la anul 1936 natalitatea este în scădere cu 0,7⁰/oo. Excedentul natural al acestui an reprezintă 10,8⁰/oo, deci cu 0,3⁰/oo mai puțin ca anul precedent.

Lunile	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
No. născu- ților vii	515	517	516	468	459	447	463	517	541	549	525	508
Prop. la 1000 loc.	30,36	30,48	30,47	27,60	27,12	26,46	27,36	30,48	41,92	32,40	31,0	30,0

Populația la 1 Ianuarie : 203.556.

După cum vedem din tabela numerică de mai sus spre deosebire de anii precedenți, natalitatea e mai scăzută în luna Iunie, cu un procent de 26,46⁰/00. Natalitatea cea mai ridicată, spre deosebire de anul 1937 este în Octomvrie, cu un procent de 32,40⁰/00.

Din punct de vedere al nașterilor pe sexe, din totalul de 6035 născuți vii 3017 sunt de sex masculin, iar restul de 3008 sunt fete.

În ceea ce privește starea civilă a celor născuți, băieții au un procent de 3,2⁰/00 nelegitimi, iar fetele 2,9⁰/00.

Mort-natalitatea e reprezentată prin cifra de 26 mort născuți.

Aruncând o privire generală asupra natalității din 1934—1938 se constată o serie întreagă de variațiuni a acesteia, în legătură cu anotimpul, sexul, neamul și starea civilă a născuților vii.

Pe anotimp, se constată o natalitate mai ridicată primăvara și toamna; în lunile dela sfârșitul iernii și începutul primăverii (Februarie—Aprilie) și lunile de toamnă (Septemvrie—Octomvrie). Natalitatea cea mai scăzută se observă în lunile Maiu, Iulie și la începutul iernii.

Aceasta variațiune sezonieră, se datorește concepțiunilor mai urcate vara și iarna, mai scăzute toamna și mai ales primăvara. Se pare deci, că variațiunile extreme ale condițiilor meteorologice, în special ale temperaturii, joacă un rol activ în concepțiune. Căsătoriile mai frecvente în Ianuarie și Februarie (criza endocrină din Carnaval., Moro),

le corespunde natalitatea ridicată din Septemvrie și Octomvrie.

Urmărind natalitatea pe sex, constatăm că în general se nasc mai mulți băieți decât fete. Pe anotimp natalitatea e mai ridicată la băieți în lunile de vară și lunile dela începutul primăverii. Natalitatea mai mare a fetelor se observă în lunile dela sfârșitul toamnei și începutul iernii. Această variațiune a natalității pe sex și anotimp, face să se bănuiască o frecvență mai mare a concepțiilor masculine în lunile de iară și toamnă.

Din punct de vedere al stării civile numărul născuților vii legitimi, este bineînțeles mult mai mare ca a celor nelegitimi, producându-se o ușoară scădere.

Dintre neamuri Românii prezintă o natalitate mai mare. Minoritățile prezintă o natalitate scăzută, cea mai mică fiind a Armenilor și Evreilor.

Asistența la nașteri, în mediul rural este făcută mai ales de moașe empirice, ceea ce ar explica întrucâtva mortalitatea infantilă mai ridicată.

Ar fi de dorit să se dea mai multă atenție asistenței nașterilor și să fie făcută dacă nu în prezența medicului, dar cel puțin a moașelor diplomate.

II. Mortalitatea infantilă.

Prin mortalitatea infantilă, înțelegem numărul deceselor sub un an, raportat la o sută născuți vii.

Pare un fapt paradoxal, variația raportului între natalitatea și mortalitatea infantilă și anume: scăzând natalitatea scade și mortalitatea și invers. În țările unde pediatria și puericultura a luat un avânt necunoscut la noi, se observă o scădere concomitentă a natalității. Probabil că acest fapt se explică prin rolul de echilibru biologic pe care îl are mortalitatea asupra natalității.

Vom vedea mai târziu că în jud. Someș lucrurile stau cu totul altfel, prezentând un aspect mult mai trist.

În cele ce urmează voi trata mortalitatea infantilă pe anii 1934—1938, făcând considerațiuni lunare asupra deceselor în raport cu sexul și vârsta. În primul rând voi da mortalității infantile în orașul meu natal, Gherla.

Mortalitatea infantilă în Gherla

Anii	1935	1936	1937	1938	1939
Nr. deceslor	12	10	13	10	7
Procent 100	12,7	9,61	16,4	11,2	8,13

Din tabloul numeric de mai sus rezultă că în orașul Gherla începând cu anul 1936 mortalitatea infantilă este într'o bruscă scădere, ajungând dela 16,4% la cifra record de 8,13%. Această scădere îmbucurătoare, se datorește în

bună parte serviciului de ocrotire a mamei și copilului prestat de către surorile de ocrotire.

În tabloul ce urmează, vedem natalitatea infantilă pe naționalități de unde se desprinde constatarea că Românii

Anii	Români	Unguri	Evrei	Armeii
1935	16,0	11,1	0	20
1936	11,4	6,8	14,2	0
1937	10,4	22,7	33,3	0
1938	11,6	16,0	7,6	0
1939	13,4	3,7	0	0

prezintă o variație neregulată cu o ușoară tendință de scădere de la 16,0% în 1935 la 10,4% în 1937 pentru ca să crească din nou, ajungând în 1939 la 13,4%.

La Unguri se observă o creștere progresivă, ajungând la 22,7% în 1937, pentru că apoi se scade la cifra minimă 3,7%.

La Evreii de asemenea, mortalitatea își are apogeul în 1937, la enorma cifră de 33,3%, pentru ca să scadă în 1939 la zero.

La Armeni, care au și natalitatea foarte scăzută, începând cu anul 1936 până în 1939, nu se înregistrează nici un mort.

Este natural, ca la o natalitate mai ridicată să fie și mortalitate infantilă mai urcată, totuși la Români nu se observă acele cifre ridicate ca la Unguri sau Evrei.

În general în orașul Gherla mortalitatea infantilă este la un nivel destul de coborât față de restul județului.

Mortalitatea infantilă în iud. Someș Anul 1934.

Față de 6077 nou născuți în acești ani, mortalitatea copiilor sub un an e reprezentată prin cifra de 1027 morți ceea ce dă un procent de 16,89%, adică la o sută născuți vii au decedat 16,89 copii de sân. În ceea ce privește mortalitatea infantilă pe luni, rezultă din tabloul de mai jos :

Lunile	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
No. născuților	89	95	93	95	86	72	80	79	96	80	85	77
Prop. la 100	17,3	18,2	17,8	20,1	18,7	15,6	17,1	15,7	16,9	14,3	15,9	15,0

că procentul cel mai ridicat a fost în Aprilie cu 20,1%, iar cel mai scăzut de 14,3% în luna Octombrie. În general se observă o mortalitate mai ridicată la sfârșitul iernii și începutul primăverii. Mortalitatea este mai scăzută toamna și la începutul iernii.

Urmărind mortalitatea infantilă pe vârstă în tabloul de mai jos,

	Total	V Â R S T A				
		sub 1 zi	1-6 zile	7-29 zile	1-6 luni	7-9 luni
No. deceselor în total	1027	111	147	155	278	336
Proporția la 100		10,8	14,3	15,2	27,0	32,7

constatăm că cel mai mare procent îl avem între 7—9 luni, ridicându-se la 32,7% cu un total de 336 morți, iar cea mai

mică de 10,8% până la vârsta de o zi, cu 111 morți. În general putem constata că mortalitatea crește cu vârsta.

Anul 1935.

În acest an s'au născut 6038 copii și au murit 972 sub un an, deci rezultă că mortalitatea infantilă în acest an este 16,10% ; aceasta cifră arată că la 100 născuți vii au murit 16,10 copii de sãn (spre deosebire de natalitate, care se exprimă la 1000 locuitori). În ceea ce privește mortalitatea infantilă pe luni rezultă din tabloul de mai jos :

Lunile	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
No. născuților	86	95	89	99	88	90	55	77	57	67	70	89
Prop. la 100	16,5	18,3	17,1	21,1	19,2	15,6	11,8	15,1	10,4	12,1	15,2	15,7

că cel mai mare procent al deceselor a fost în luna Aprilie cu 21,1% iar cel mai scăzut în luna Septembrie, cu 10,4%. Mortalitatea infantilă cea mai scăzută se observă în general la sfârșitul verii și toamna, iar cea mai ridicată la sfârșitul iernii și începutul primăverii.

Urmărind în tabloul de mai jos mortalitatea infantilă

	Total	V Â R S T A				
		sub 1 zi	1-6 zile	7-29 zile	1-6 luni	7-11 luni
No. deceselor în total	972	130	136	209	258	239
Proporția la 100		13,4	13,9	21,5	25,5	23,5

pe vârste, constatăm decesele mai ridicate între 1—6 luni, cu un procent de 25,5% ceace reprezintă 258 copii morți

din totalul de 972. Cel mai mic procent este in primele ore până la o zi, reprezentat prin 130 decese, adică 13,4% din totalul copiilor morți. Ca și in anul 1934 mortalitatea infantilă crește cu vârsta, cu o ușoară scădere între 7—11 luni când avem un procent 23,5%, adică cu 2% mai puțin ca in perioada anterioară.

Anul 1936.

Numărul nou născuților vii in anul 1936 se ridică la 6037, dintre care 981 au murit sub un an, de unde rezultă că mortalitatea infantilă din acest an se ridică la 10,24%, procentaj care ne indică o ușoară creștere de 0,14%.

Relativ la mortalitatea infantilă pe luni rezultă din tabloul de mai jos:

Lunile	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
No. născuților	97	93	82	92	78	50	75	84	96	82	73	79
Prop. la 1000	18,7	17,9	15,8	19,5	17,3	10,8	16,0	16,3	17,6	15,9	13,7	15,6

că cel mai mare procent al deceselor a fost de 19,5% in luna Aprilie, iar cel mai scăzut in luna Iulie, cu 10,8%. In general mortalitatea infantilă din acest an prezintă cifre mai scăzute la începutul verii și sfârșitul toamnei, iar cea mai ridicată, la începutul iernii și sfârșitul verii.

Urmărind in tabloul de mai jos mortalitatea infantilă pe vârste:

	Total	V Â R S T A				
		sub 1 zi	1-6 zile	7-29 zile	1-6 luni	6-11 luni
No. deceselor in total	981	123	129	277	279	173
Proporția la 100		12,5	13,1	28,2	28,4	17,6

constatăm numărul deceselor mai ridicat între 1—6 luni, deci menținându-se ca și anul trecut la aceeași epocă. În această perioadă procentajul ne indică 28,4%, adică 279 decese din totalul de 981. Cel mai mic procent este ca și anul trecut, sub o zi, reprezentând 12,5%, adică 123 decese din total.

Putem astfel constata o creștere progresivă a mortalității infantile cu vârsta, prezentând o ușoară accentuare în perioada dela 1—6 luni o ușoară revenire în epoca dela 7—11 luni.

Anul 1937.

În anul 1937 au fost 6015 nou născuți și au sucombat 1126 de copii sub un an, de unde rezultă că mortalitatea infantilă se ridică brusc în acest an dela 10,24%, cât era în anul 1936 la 18,71% indicând astfel un spor de 2,47%.

Urmărind mortalitatea infantilă pe luni în tabloul de mai jos :

Lunile	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
No. născuților	96	94	94	88	65	92	125	107	82	110	99	77
Prop. la 1000	18,6	18,2	18,1	18,8	14,4	19,6	26,1	20,5	14,9	20,3	18,4	15,0

rezultă că cel mai mare procent al deceselor a fost de 26,1% în luna Iulie, iar cel mai coborât în luna Maiu, cu 14,4%.

În acest an observăm pe lângă o urcare bruscă a numărului deceselor o schimbare a repartiției sezoniere a mortalității infantile. Astfel găsim cel mai mare număr al deceselor la sfârșitul verii și a iernii, iar cel mai mic la sfârșitul primăverii și la începutul toamnei, fără a prezenta însă un caracter prea net.

În ceea ce privește mortalitatea infantilă pe vârstă putem constata din tabloul de mai jos :

	Total	V Â R S T A				
		sub 1 zi	1-6 zile	7-29 zile	1-6 luni	6-11 luni
No. deceselor în total	1126	165	154	190	338	279
Proporția la 100		14,6	13,6	16,8	30,0	24,7

că numărul deceselor este mai ridicat între 1—6 luni ca și în toți anii precedenți. Și în acest an procentajul cel mai ridicat al deceselor este cuprins între 1—6 luni indicând 30,0% adică 338 decese din totalul de 1026. Procentul cel mai redus îl găsim anul acesta, spre deosebire de cei precedenți în perioada dela 1—6 zile, cu 13,6% adică 154 decese.

Anul 1938.

Anul 1938; ultimul din aceasta perioadă de 5 ani prezintă cel mai urcat procent al mortalității infantile dela 1920 încoace, indicând un spor de 0,99% față de anul 1937 și de 3,60% față de 1935.

Datorită faptului că nu am avut toate datele complete referitor la numărul morților sub un an, lipsind câteva comune, totuși putem constata că față de 6025 născuți în

acești an au murit 1203 (și încă numărul e mai ridicat) copii sub un an, adică 19,7%.

Din observația asupra mortalității infantile pe sezon, am putut constata că în anul acesta, ca și în cealalt numărul deceselor este mai mult urcat la sfârșitul verii, în special în luna August.

Din datele care le-am avut, am putut deasemenea constata mortalitatea infantilă mai ridicat în perioada dela 1—6 luni și mai scăzută în epoca dela 1—7 zile.

Interesându-mă în comunele Silivaș, Bârlea, Petrești și Lujerdi asupra mortalității infantile din aceste comune am putut constata că numărul cel mai mare al deceselor în anul 1938 a fost la sfârșitul lui Iulie și în decursul lui August, fiind datorit în majoritatea cazurilor diareilor estivale.

Discuția și interpretarea datelor. Măsuri de îndreptare a situației.

Comparând datele de natalitate și mortalitate infantilă, din jud. Someș pe anii 1934-1938, prin prisma datelor generale și ale altor județe, putem constata anumite fapte.

Natalitatea marchează aceeași curbă de scădere încadrându-se întru totul fenomenului general de diminuare, fără a manifesta însă un caracter prea vădit și brusc. Astfel dela 31, 32⁰/oo cât era natalitatea în 1934 scade în mod litic în anii următori pentru a ajunge în 1938 la cifra de 29⁰/oo. Este o scădere înceată, dar sigură.

Asupra situației mortalității infantile trebuie însă să ne îndreptăm toată atenția.

Urmărind în general toate statisticile comparative între natalitate și mortalitate infantilă, se desprinde un paralelism între aceste două fenomene biologice. Astfel o natalitate mai scăzută este însoțită aproape întotdeauna de o mortalitate mai scăzută, și invers. Această constatare nu o putem considera ca o lege, totuși o abatere dela ea este foarte rară. În jud. Someș putem constata acest fenomen rar, care imprimă un caracter de alarmă faptului, dat fiindcă scăderea este a natalității și creșterea a mortalității

infantile. Astfel dela 16,89% cât era mortalitatea infantilă 1934, se ridică la 19,7% în 1938. Comparând cifrele natalității care scad cu cele ale mortalității care cresc, observăm că din ambele părți se manifestă tendința diminuării capitalului uman. Acest fapt al ridicării cifrei mortalității infantile, care ese din comun, ne face să credem că binefacerile civilizației se exercită în sens peiorativ în jud. Someș. Doar faptul că natalitatea se mai menține la un nivel destul de ridicat față de alte județe, ne mai consolează. Dar ce consolare, când am putea avea un excedent cu care să ne putem mândri!

În jud. Someș ca și în întreaga țară, nu s'au luat încă măsuri preventive care să asigure echilibrul demografic și biologic față de părțile rele a influenței pe care o produce civilizația, mai ales când surprinde brusc o țară cam rămasă în urmă. Nu s'a încercat nici stabilirea natalității și nici revenirea și combaterea cauzelor, care măresc mortalitatea infantilă.

Această mortalitate care crește, este un criteriu al condițiilor nefaste în care trăește populația rurală. Exodul la orașe care după cum știm, este pentru elementul românesc un adevărat crematoriu, unde se ard energiile fără să-și dea randamentul necesar. În special servitorimea, care este ocupația caracteristică a multor sate lipsite, după ce își agonisesc un capital în orașele mari, se reîntorc fără vlagă, dar plini de boli, dintre care tuberculoza și bolile venerice sunt pe primul plan. Ne dăm deci seama despre urmările acestor plăgi sociale.

Față de această situație dezastruoasă în jud. Someș, nu trebuie să rămânem nepăsători. Constatând deci o mortalitate care crește și o natalitate care scade, obiectivele noastre trebuie să se îndrepte în ambele sensuri. Însă este mult mai ușor să produci, decât să menții și atunci în primul rând ar trebui să se stimuleze înmulțirea căsătoriilor ajutorarea familiilor cu copii mulți. Asupra acestui din urmă fapt ar trebui să se ia în urma exemplului Regesc, inițiative particulare de stimulare și încurajare.

Deși puericultura românească are rădăcini vechiu și

dela primele legi din mijlocul sec. al XVII-lea (ale lui Matej Basarab și Vasile Lupu) până la legile actuale românești evoluția este considerabilă, totuși progresul este neindestulător, în nici un alt domeniu lipsurile nefiind atât de mari și arzătoare.

Perspectivile activității puericulturale sunt din cele mai ademenitoare. În nici o altă ramură a activității sanitare și de ocrotire, succesele nu se ating atât de repede ca în combaterea mortalității infantile (Popoviciu).

Un salt mare în știința ocrotirii copilului de sân, s'a făcut prin crearea Nipiologiei de către Prof. Cacace dela Bologna, care se ocupă cu studiul copilului de sân, din toate punctele de vedere: biologic, social, economic, etc.

Și la Cluj sub inițiativa inimoasă a D-lui Prof. Popoviciu care nu se dă la o parte dela nici un sacrificiu și oboseală pentru a ne înzestra și iniția în toate ramurile științei copilului — a luat naștere Societatea de Nipiologie.

E rândul nostru al tinerilor medici ca să întrebuințăm într'un mod rațional și eficace, toate eforturile și sacrificiile pe care le-au făcut profesorii noștri, ca munca noastră astfel ușurată să dea rezultatele pe care ei le așteaptă.

Trezirea mândriei naționale și încadrarea tuturor energiilor într'o disciplină totalitară este astăzi un fapt împlinit.

Și acum tineretul la fapte nu vorbe!

Concluziuni.

1. Natalitatea în județul Someș marchează o scădere fără a avea însă un caracter prea brusc.

În intervalul dela anul 1934—1938 natalitatea a scăzut dela 31,32⁰/oo la 29,0⁰/oo, într'un mod progresiv menținându-se astfel încă la un nivel destul de ridicat.

2. Natalitatea cea mai ridicată, se observă mai ales în lunile Septembrie și Octombrie, iar cea mai scăzută în luna Aprilie—Iulie.

3. Proporția băieților vii este mai mare decât a fetelor.

4. În ceea ce privește starea civilă a celor născuți, 92,4% sunt legitimi, iar 7,6% nelegitimi.

5. Mortalitatea infantilă în județul Someș prezintă un caracter alarmant.

Dela un procent de 16,89% cât era în anul 1934, după o ușoară scădere în anul 1935 la 16,1%, se produce o urcare bruscă, ajungând în 1917 la 18,71% și în 1938 la 19,7%.

6. Creșterea mortalității infantile din 1934—1938 marchează un procent aproape de 3%—(2,91%),

7. Lunile în care mortalitatea infantilă prezintă procentul cel mai ridicat, sunt Aprilie și Maiu dela 1934—1936 și în 1937—1938 Iulie și August.

8. Mortalitatea infantilă este mai scăzută în intervalul dela 1934—1936 în lunile de toamnă, iar în 1937—1938 în lunile dela sfârșitul verii.

9. În evoluția mortalității infantile se pot observa două perioade :

a) Intervalul 1934—1936 cu o mortalitate infantilă mai scăzută și cu un procent mai ridicat primăvara.

b) Intervalul 1937—1938 cu o mortalitate infantilă mai ridicată și de preferință la sfârșitul verii și începutul toamnei.

10. Din punct de vedere al vârstei, mortalitatea infantilă este mai ridicată în perioada dela 1—6 luni și mai scăzută în perioada dela naștere până la o zi.

11. Se impun de urgență măsuri de organizare a protecției mamei și copilului, asemănătoare acelor care au dat rezultate frumoase în țările cu mortalitatea infantilă mare, prin ridicarea stării sanitare cu deosebirea a satelor.

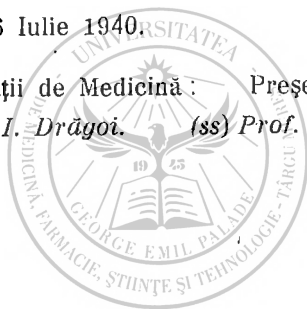
Ar fi de dorit ca studiul Nipiologiei și aplicația ei practică să fie cât mai cunoscută.

Văzulă și bună de imprimat :

Cluj, la 16 Iulie 1940.

Decanul Facultății de Medicină : Președintele tezei :

(ss) Prof. I. Drăgoi. (ss) Prof. Dr. Gh. Popoviciu

BIBLIOGRAFIE

Registrelle de stare civilă din jud. Someș.

Prof. Dr. Gh. Popoviciu. Elemente de pediatrie și puericultură, Cluj, Lumina 1930.

Prof. Dr. Gh. Popoviciu: Mortalitatea infantilă în Ardeal, Cluj-Transilvania 1933.

Prof. Dr. Gh. Popoviciu: Diferențele pe sexe în mortalitatea copiilor. Legături cu vitaminele. Clujul Medical Nr. 11—1936.

Prof. Dr. Gh. Popoviciu: Quelques considerations sur la protection de l'enfance en Roumanie. Bulletin international de la protection de l'enfance No. 145-936.

Revistele de pediatrie și puericultură din 1935-1938. Cluj-Lumina.

Manuilă: Evoluția demografică a orașelor și minorităților etnice din Transilvania.

Buletinul demografic al României — București 1934—1938.

Havlik: Mortalitatea infantilă pe vârstă și sezon în România. Teză Cluj, 1934.

Prof. Dr. Gh. Popoviciu: Contribuțiuni românești în pediatrie și puericultură. Ed. Transilvania. Cluj 1933.
